

POSTANOWIENIE

Dnia 29 listopada 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Księżak (przewodniczący)

SSN Adam Redzik (sprawozdawca)

SSN Mirosław Sadowski

w sprawie z protestu Ł. Ł.

przeciwko ważności referendum ogólnokrajowego zarządzonego na dzień 15 października 2023 r.,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych 29 listopada 2023 r.,

pozostawia protest bez dalszego biegu.

UZASADNIENIE

Ł.Ł. (dalej również: „Skarżący”) wniósł do Sądu Najwyższego pismo zatytułowane *„protest wyborczy przeciwko celowemu unieważnieniu referendum ogólnokrajowego z 15 września 2023 r. poprzez bojkot referendum.”*

W treści pisma Skarżący podniósł, że został pozbawiony konstytucyjnego prawa do uczestniczenia w sprawowaniu władzy przez wyborców, którzy uczestnicząc w bojkocie referendum doprowadzili do jego nieważności ze względu na brak wymaganej frekwencji.

Skarżący zarzucił ponadto, że osoby rezygnujące z udziału w referendum były często wcześniej pytane, czy życzą sobie wydania karty do głosowania w referendum.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W świetle art. 33 ust. 1 u.r.o. protest przeciwko ważności referendum może być oparty wyłącznie na podstawie zarzutu dopuszczenia się przestępstwa przeciwko referendum lub naruszenia przepisów ustawy dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyniku referendum. W doktrynie podnosi się, że zarzuty, które dają podstawę do protestu przeciwko ważności referendum, można dekodować również z przepisów ustaw wyborczych, w tym z przepisów Ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy (tekst jedn. Dz.U. 2022, poz. 1277 ze zm.; dalej: „k.wyb.”; por. A. Rakowska-Trela, *Postępowanie w sprawach z protestów wyborczych*, PiP 2010, nr 3, s. 62-74). Według art. 34 ust. 2 u.r.o. „do warunków i trybu wnoszenia protestu oraz sposobu jego rozpatrywania i trybu podejmowania uchwały w tej sprawie przez Sąd Najwyższy stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy.” Należy przyjąć, że odpowiednie zastosowanie mają również ustalenia orzecznictwa Sądu Najwyższego w sprawach dotyczących protestów wyborczych.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że z art. 241 § 3 i art. 243 § 1 wyb. wynika, iż wnoszący protest powinien wskazać w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera te zarzuty, a niewskazanie zarzutów i dowodów jest uchybieniem formalnym protestu wyborczego, które skutkuje pozostawieniem go bez dalszego biegu (tak m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z: 27 listopada 2019 r., I NSW 242/19; 26 listopada 2019 r., I NSW 283/19; 20 listopada 2019 r., I NSW 167/19; 19 listopada 2019 r., I NSW 191/19).

Powołane przez Skarżącego okoliczności w postaci doprowadzenia do nieważności referendum na skutek niewzięcia w nim udziału przez część uprawnionych do głosowania nie wpisują się w żadną z ustawowych przesłanek protestu przeciwko ważności referendum. Wzięcie udziału w referendum stanowi przedmiot swobodnej decyzji każdej z uprawnionych osób, a zaniechanie oddania głosu - jeżeli jest wynikiem takiej decyzji - nie jest w żaden sposób sankcjonowane,

w szczególności zaś nie może być podstawą protestu przeciwko ważności referendum.

W odniesieniu do twierdzenia Skarżącego, dotyczącego pytania osób uprawnionych o wydanie karty do głosowania w referendum, należy zauważyć, że zarzut ten sformułowany jest na wysokim stopniu ogólności, a Skarżący nie wskazuje źródeł swojej wiedzy o wystąpieniu opisanego zjawiska. W szczególności Skarżący nie wskazuje, kto kierował opisanymi wyżej pytaniami, w której komisji wyborczej miało to miejsce i wobec jakich osób. Tak ogólne sformułowanie nie może zostać uznane za spełnienie przedstawionego wyżej obowiązku powołania zarzutów protestu. Ponadto, jak wielokrotnie wskazywał Sąd Najwyższy, protest wyborczy – a argumentacja ta znajduje pełne odniesienie do protestu przeciwko ważności referendum – nie może mieć charakteru abstrakcyjnego, czyli ograniczać się do postawienia ogólnych zarzutów co do potencjalnych naruszeń ustawy o referendum ogólnokrajowym lub przestępstw przeciwko referendum w skali całego kraju, o których wnoszący protest jedynie słyszał, a które nie mają żadnego związku z jego osobą (m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z: 28 listopada 2019 r., I NSW 201/19; 26 listopada 2019 r., I NSW 338/19; 21 listopada 2019 r., I NSW 235/19; 18 lipca 2019 r., I NSW 39/19).

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 241 § 3 i 243 § 1 k.wyb. w zw. z art. 34 ust. 2 u.r.o., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

[SOP]

[ał]

